



LATVIJAS REPUBLIKAS TIESLIETU MINISTRIJA

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1536; tālrunis: 67036801, 67036716, 67036721
Fakss: 67210823, 67285575; e-pasts: tm.kanceleja@tm.gov.lv

Rīgā

Nr. _____

**Saeimas Juridiskās komisijas
priekšsēdētājam I.Čepānes kundzei**

*Par priekšlikumiem likumprojektam
„Grozījumi Krimināllikumā”
(Reģ.Nr.615/Lp11)*

Š.g. 11.februārī notika Saeimas Juridiskās komisijas sēde, kurā izskatīja Tieslietu ministrijas izstrādāto likumprojektu „Grozījumi Krimināllikumā” (Nr.615/Lp11) (turpmāk – likumprojekts) pirms trešā lasījuma.

Saeimas Juridiskā komisija daļēji atbalstīja Saeimas Krimināltiesību politikas apakškomisijas priekšlikumu Nr.3, veidojot Juridiskās komisijas priekšlikumu par kriminālatbildības noteikšanu par PSRS vai nacistiskās Vācijas pret Latvijas Republiku īstenotās agresijas publisku noliegšanu, attaisnošanu, slavināšanu vai ļaunprātīgu, rupju vai aizvainojošu apšaubīšanu jaunā **Krimināllikuma** (turpmāk – KL) **KL 83.¹pantā** šādā redakcijā:

„83.¹pants. PSRS un nacistiskās Vācijas pret Latvijas Republiku īstenotās agresijas publiska noliegšana, attaisnošana, slavināšana un apšaubīšana

*Par PSRS vai nacistiskās Vācijas pret Latvijas Republiku īstenotās agresijas publisku noliegšanu, attaisnošanu, slavināšanu vai ļaunprātīgu, rupju vai aizvainojošu apšaubīšanu, -
soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu.”*

Kopumā šādi KL grozījumi tika izskatīti un atbalstīti arī iepriekš 2014.gada 28.janvārī notikušajā Krimināllikuma pastāvīgajā darba grupā (turpmāk – darba grupa).

Vēršu uzmanību uz to, ka PSRS pret Latvijas Republiku īstenotās agresijas fakts tika atzīts ar **Augstākās padomes 1990.gada 4.maijā pieņemto deklarāciju „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu”**, kurā minēts: „1940. gada 14. un 15. jūlijā okupētajā Latvijā politiska terora apstākļos staļiniskās PSRS valdības ultimatīvā nota ar prasību mainīt valdību un 1940.gada 17.jūnija **PSRS militārā agresija kvalificējama kā starptautisks noziegums**. Tā rezultāts bija Latvijas okupācija un Latvijas Republikas suverēnās valsts varas likvidēšana. Latvijas valdība tika izveidota pēc PSRS valdības pārstāvju diktāta. No starptautisko tiesību viedokļa šī valdība nebija Latvijas Republikas suverēnās valsts varas izpildorgāns, jo tā pārstāvēja nevis Latvijas Republikas, bet gan PSRS intereses”.

Latvijas Republikas Saeima 1996.gada 22.augustā pieņēma **Deklarāciju par Latvijas okupāciju**, kas noteic, ka Latvijas Republika tika proklamēta 1918.gada 18.novembrī, un 1921.gada 22.septembrī tā kļuva par Tautu Savienības locekli. Latvijas kā neatkarīgas valsts

attīstību pārtrauca divu totalitāro lielvalstu – nacionālsociālistiskās Vācijas un komunistiskās PSRS 1939.gada 23.augustā noslēgtais neuzbrukšanas līgums (Ribentropa – Molotova pakts), kura mērķis bija sadalīt Eiropu ietekmes sfērās. Pārkāpjot starptautisko tiesību pamatprincipus, kā arī Latvijas un PSRS noslēgtos līgumus, **PSRS 1940.gada 17.jūnijā ar militāru spēku okupēja Latviju un nelikumīgi iekļāva (anektēja) to PSRS sastāvā**. Līdz ar to Latvijā tika ieviests PSRS politiskais režīms un tiesiskā sistēma. 1941.gada vasarā, sākoties Otrā pasaules kara darbībai Latvijas teritorijā, to **okupēja nacionālsociālistiskā Vācija**, kas iedibināja savu režīmu, veica deportācijas un citas represijas pret iedzīvotājiem, kā arī izmantoja Latvijas teritoriju citu okupēto valsts iedzīvotāju iznīcināšanai. **Otrā pasaules kara beigu posmā PSRS atjaunoja savu okupācijas režīmu Latvijā**.

PSRS, **īstenojot valsts agresiju** 1940.gada 17.jūnijā, aizskarot Latvijas suverenitāti, teritoriālo integritāti un politisko neatkarību, pārkāpa 1920.gada 11.augusta Miera līgumu starp Latviju un Krieviju, kura II pants cita starpā noteic, ka „*Krievija bez ierunām atzīst Latvijas neatkarību, patstāvību un suverenitāti un labprātīgi un uz mūžīgiem laikiem atsakās no visām suverēnām tiesībām, kuras piederēja Krievijai attiecībā uz Latvijas tautu un zemi kā uz bijušās valsts-tiesiskās iekārtas, tā uz starptautisko līgumu pamata, kuri še aprādītā nozīmē zaudē savu spēku uz nākošiem laikiem*”.

PSRS pārkāpa arī 1928.gada 27.augusta Kelloga-Briāna paktu, kura 1.pants noteic, ka līgumslēdzējas **Puses nosoda karu kā līdzekli starptautisku konfliktu risināšanai un no tā atsakās**.

1932.gada 5.februāra Līgums starp Padomju Sociālistisko Republiku Savienību un Latviju par neuzbrukšanu tieši noteic, ka līgumslēdzējas **Puses atsakās no savstarpējas agresijas aktu īstenošanas**, kā arī no spēka pielietošanas pret otras līgumslēdzējas Puses teritoriālo integritāti un neaizskaramību vai politisko neatkarību (līguma 1.pants). PSRS ultimāts Latvijai izvietot tā karaspēka daļas Latvijas teritorijā, kā arī jaunas valdības izveidošana pēc PSRS vienīgās partijas diktāta pret Latvijas tautas gribu uzskatāma par valsts suverenitātes, teritoriālās integritātes un politiskās neatkarības pārkāpumu. PSRS, **definējot agresijas aktu** 1933.gada 3.jūlijā Londonā parakstītajā Konvencijā par agresora definīciju starp Padomju Sociālistisko Republiku Savienību un Afganistānu, Igauniju, Latviju, Persiju, Poliju, Rumāniju un Turciju kā „bruņoto spēku iebrukumu citas valsts teritorijā, ar vai bez kara pasludināšanas” (līguma 2.panta 2.daļa), **patī 1940.gada 17.jūnijā ir īstenojusi agresijas aktu, ievēdot savas karaspēka daļas Latvijas valsts teritorijā**. Turklāt 1933.gada 3.jūlijā Londonā parakstītās Konvencijas par agresora definīciju starp Padomju Sociālistisko Republiku Savienību un Afganistānu, Igauniju, Latviju, Persiju, Poliju, Rumāniju un Turciju 3.pants noteic, ka nekādi politiski, militāri un ekonomiski apsvērumi nevar kalpot par attaisnojumu līguma 2.pantā **īstenotajai agresijai**.

Arī 1939.gada 5.oktobra Savstarpējais palīdzības pakts starp Latviju un Padomju Sociālistisko Republiku Savienību, ar kuru līgumslēdzējas Puses apņēmušās sniegt viena otrai palīdzību, ieskaitot militāru, gadījumā, ja notiktu tiešs uzbrukums vai rastos uzbrukuma draudi no jebkuras Eiropas lielvalsts puses, **nedeva tiesības PSRS īstenot agresiju pār Latviju**, jo Latvijai nepastāvēja tiešs uzbrukums vai uzbrukuma draudi no nevienas Eiropas lielvalsts puses. Turklāt 1939.gada 5.oktobra Savstarpējā palīdzības pakta starp Latviju un Padomju Sociālistisko Republiku Savienību V pants paredzēja, ka „[...] pakta izvešana dzīvē nekādā ziņā nedrīkst aizskart Līdzēju Pušu suverenās tiesības, starp citu, viņu valsts iekārtu, saimniecisko un sociālo sistēmu un militāro rīcību”.

Agresija ir starptautiskām tiesībām neatbilstoša spēka lietošana pret citas valsts suverenitāti, teritoriālo neaizskaramību, ekonomisko vai politisko neatkarību, ko neattaisno paš aizsardzības nepieciešamība vai citi apstākļi, ko juridiski atzīst par izņēmumiem. Šī jēdziena pamatdefinīciju devusi ANO Ģenerālā Asambleja. 1974. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas rezolūcija Nr.3314 “Par agresiju” definē, ka agresija ir

vienas vai vairāku valstu bruņotā spēka pielietojums pirmajiem pret citas valsts teritoriālo vienotību vai politisko neatkarību.

Papildus vēršu uzmanību uz to, ka pat PSRS Tautas deputātu 2. kongress (1989.gada decembrī) **pasludināja Ribentropa – Molotova paktu par spēkā neesošu kopš tā parakstīšanas brīža**, tādējādi atzīstot PSRS un Nacistiskās Vācijas īstenoto agresiju šī pakta ietvaros par prettiesisku.

Neskatoties uz minēto, joprojām tiek pausti viedokļi, kuros publiski **tiek noliegta Latvijas Republikas valstiskās neatkarības zaudēšana PSRS realizētās agresijas rezultātā**, izsakot apgalvojumus, ka Latvijas Republikas uzņemšana PSRS sastāvā notikusi brīvprātīgi un tas noticis Latvijas Republikas interesēs. **Īpaši tas ir aktualizējies pēdējos gados, kad Latvijā notiek Krievijas centieni pastiprināt tā dēvētās maigās varas ietekmi.**

Bijušais Aizsardzības ministrs Artis Pabriks, komentējot Džeimstaunas fonda publicēto rakstu par Krievijas centieniem ietekmēt kaimiņvalstu politiku, norādīja, ka par Krievijas realizēto maigo varu liecina vairākas pazīmes. Pirmkārt, Krievijas prezidents Vladimirs Putins savā uzrunā vēstniekiem paziņojis, ka jāpievērš lielāka uzmanība maigās varas ietekmei. Otrkārt, parādās institucionalizēta un stratēģiska rakstura metode, kā Krievijas maigo varu ar mediju un krieviski runājošu iedzīvotāju starpniecību padarīt lielāku, konkrēti, lai mainītu valstu politiku. Latvijai ir pievērsta pastiprināta uzmanība, lai diskreditētu Latviju tās iedzīvotājiem. Panākot neticību Latvijas valstij un arī Rietumvalstīm, cilvēkiem atliek vien orientēties austrumu virzienā, kas arī ir galvenais mērķis. Krievijas maigā vara Latvijā izpaužas caur ekonomiku, masu saziņas līdzekļiem, nevalstiskām organizācijām un partijām. Tagad ir pienācis laiks runāt par informācijas karu un psiholoģiskajām operācijām, kur informācijas nesēji tiek izmantoti, lai ietekmētu sabiedrību un politiku NATO un ES. Lai arī daudzviet pasaulē šādas metodes tiek lietotas, Latvija atšķiras ar savu ģeopolitisko situāciju, līdz ar to šādām metodēm var būt sliktākas sekas (*BNS | 13. septembris 2012 Pabriks: Latvijā notiek centieni pastiprināt Krievijas 'maigās varas' ietekmi* <http://www.delfi.lv/archive/print.php?id=42669008>).

Vēršu uzmanību uz to, ka Džeimstaunas fonda publikācijā teikts, ka Krievija gatavojas savu ārpolitisko mērķu īstenošanai palielināt ietekmi bijušajās padomju republikās. Tostarp Krievijas prezidenta administrācija ir pasūtījusi pētījumu par Latviju, lai noskaidrotu, kādas metodes šo valstu oligarhi un biznesa grupas izmanto, lai ietekmētu likumdošanas procesu, kā tās ir pārstāvētas parlamentā un valsts institūcijās, kāda ir šo grupu pieeja politisko partiju veidošanai un varas konsolidācijai un kā tās lobē savas ekonomiskās intereses. Kremļis arī vēlas izprast prietumniecisko un promaskavisko grupējumu mijiedarbību un kā Krievija varētu to izmantot, lai "attīstītu divpusējo sadarbību", sacīts publikācijā (*BNS | 13. septembris 2012 Pabriks: Latvijā notiek centieni pastiprināt Krievijas 'maigās varas' ietekmi* <http://www.delfi.lv/archive/print.php?id=42669008>).

Aizsardzības ministrija 2013.gada 24.oktobra vēstulē Nr.MV-N/2718 ir vērsusi Tieslietu ministrijas uzmanību uz gadījumiem, kuri līdz šim ir nonākuši Aizsardzības ministrijas uzmanības lokā un kuri liecina par mērķtiecīgām aktivitātēm, lai veicinātu Krievijas valsts interešu un vērtību izplatīšanos Latvijas sabiedrībā. Aizsardzības ministrija uzskata, ka šo gadījumu izvērtēšanā būtu nepieciešama pastiprināta tiesībsargājošo institūciju uzmanība, un, ja nepieciešams, **būtu jāveic izmaiņas normatīvajos aktos**, kas dotu iespēju tiesībsargājošajām iestādēm rīkoties šādu gadījumu novēršanā:

- Dažādu Krievijas valdības finansētu fondu un nevalstisku organizāciju aktivitātes krievvalodīgo iedzīvotāju, īpaši jauniešu vidū, piemēram, informatīvu materiālu izplatīšanu un jauniešu apmaiņas nometņu organizēšanu, kuru mērķis ir Krievijas vērtību izplatīšana bijušajā padomju telpā. Viens no šādiem piemēriem ir pagājušā gada vasarā organizētais Latvijas jauniešu grupas brauciens uz militāru nometni Krievijā, kuras dalībnieki

parakstījuši deklarāciju par tādiem paziņojumiem kā krievu valsts valoda kā vadošā valoda postpadomju telpā, **padomju laikā rakstītās vēstures saglabāšana** un citiem jautājumiem.

- Informācijas izplatīšana publiskajā telpā, kurā **tiek interpretēti Latvijas vēstures notikumi, apšaubot Latvijas valstiskuma pastāvēšanu**, apsūdzot latviešus kara noziegumos un citi jautājumi. Šajā ziņā minamas fonda „Vēsturiskā atmiņa” aktivitātes, kura rīko publiskas diskusijas, izdod grāmatas, veido izstādes un filmas, **kurās falsificēta Latvijas vēsture**. Savukārt spilgts piemērs ir organizācijas „Krievu sabiedrība Latvijā” pērn izplatītā Lielā Tēvijas kara kauju piemiņas vietu karte, kurā **uzsvērtas Krievijas vēsturiskas tiesības uz Latvijas teritoriju**. Par plašsaziņas līdzekļu darbības kontroli atbildīgajām institūcijām būtu jāpievērš uzmanība un laikus jākonstatē gadījumi, kad šāda informācija tiek izplatīta plašsaziņas līdzekļos.

Minētie fakti šobrīd dod pietiekamu pamatu apgalvot, ka **ar šādu vēstures falsifikāciju tiek radīts reāls apdraudējums valsts drošībai un tās demokrātiskajai iekārtai**.

Tāpat vēršu uzmanību uz to, ka **Lietuvas Kriminālkodeksa 170.²pantā jau kopš 2010.gada ir paredzēta kriminālatbildība** personai, kura draudošā, ļaunprātīgā vai apvainojošā veidā vai traucējot sabiedrisko kārtību, publiski attaisno, noliedz vai rupji banalizē **PSRS vai nacistiskās Vācijas pret Lietuvas Republiku izraisīto agresiju**. Par šādu noziedzīgu nodarījumu Lietuvā var piespriest naudassodu, brīvības ierobežošanu, arestu vai brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem.

Ievērojot visu iepriekš minēto, arī **Latvijā KL 83.¹ pantā ir nepieciešams paredzēt kriminālatbildību** par PSRS vai nacistiskās Vācijas pret Latvijas Republiku īstenotās agresijas publisku noliegšanu, attaisnošanu, slavināšanu vai ļaunprātīgu, rupju vai aizvainojošu apšaubīšanu.

Vēršu uzmanību uz to, ka **KL 83.¹ pantā nav dota tieša norāde uz Latvijas Republikas okupāciju**, lai pie kriminālatbildības netiktu sauktas tās personas, kas Latvijas Republikas okupācijas faktu interpretē kā aneksiju vai inkorporāciju, jo arī šādi interpretējot vēsturiskos notikumus, netiek noliegts, ka Latvijas Republika valstisko neatkarību zaudēja prettiesiski, t.i., PSRS vadības politiskās un militārās agresijas rezultātā.

KL 83.¹ pantā ietvertās kvalificējošās pazīmes - publiska noliegšana, attaisnošana un slavināšana – nav jaunas un tās ir identiskas ar spēkā esošajā KL 74.¹ pantā lietotajām kvalificējošām pazīmēm, kurā ir noteikta kriminālatbildība par genocīda, nozieguma pret cilvēci, nozieguma pret mieru vai kara nozieguma publisku slavināšanu vai īstenotā genocīda, nozieguma pret cilvēci, nozieguma pret mieru vai kara nozieguma publisku noliegšanu vai attaisnošanu. Minētās kvalificējošās pazīmes pilnībā atbilst *Eiropas Savienības Padomes Pamatlēmuma 2008/913/TI par krimināltiesību izmantošanu cīņā pret noteiktiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm* (turpmāk – Pamatlēmums) 1.panta 1.punkta c) apakšpunkts paredzētajam, ka katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka ir paredzēts sods par šādu tīšu rīcību - starptautiskās Krimināltiesas statūtu 6., 7. un 8. pantā definēto genocīda noziegumu, noziegumu pret cilvēci un **kara noziegumu publiska attaisnošana, noliegšana vai rupja banalizēšana** (angļu valodā trivialising). Vēršam uzmanību uz to, ka ik katrā šādā lietā **tiek nozīmētas ekspertīzes**, kuru rezultātā tiek secināts, ir vai nav bijusi noliegšana, attaisnošana vai slavināšana.

Darba grupa secināja, ka, lai pilnībā ieviestu Pamatlēmumu, **KL 74.¹pantā svešvārdu „banalizēšana” vai „trivilizēšana” vietā nepieciešams rakstīt latviešu valodai atbilstošus vārdus „ļaunprātīgu, rupju vai aizvainojošu apšaubīšanu”**. Ievērojot to, ka **KL 83.¹pants tiek līdzīgi formulēts kā KL 74.¹pants**, arī tajā attiecīgi ir nosakāma kriminālatbildība par PSRS vai nacistiskās Vācijas pret Latvijas Republiku īstenotās agresijas ļaunprātīgu, rupju vai aizvainojošu apšaubīšanu. Nepieciešamības gadījumā šo vārdu vietā protams var lietot

svešvārdus – „banalizēšana” vai „trivilizēšana”, bet tas nekādā veidā nepadarīs normu piemērotājam saprotamāku.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes **100.pantu** ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju. Vienlaikus, saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes **116.pantu** personas tiesības, kas noteiktas Satversmes simtajā pantā var ierobežot **likumā paredzētajos gadījumos**, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, **demokrātisko valsts iekārtu**, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Vārda brīvība nav absolūta. Arī starptautiskajos cilvēktiesību dokumentos un nacionālajos tiesību aktos šo tiesību formulējums, neskatoties uz vārda brīvības īpašo lomu demokrātijas funkcionēšanā, atsevišķos gadījumos pieļauj tās ierobežojumus, lai aizsargātu sabiedrības citas pamattiesības. Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10.panta 2.punkts nosaka – tā kā **vārda brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām prasībām, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts drošības, teritoriālās vienotības vai sabiedriskās drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziegumus, aizsargātu veselību vai tikumību, aizsargātu citu cilvēku cieņu vai tiesības, nepieļautu konfidenciālas informācijas izpaušanu vai lai nodrošinātu tiesas varu un objektivitāti.**

Vēršu uzmanību uz to, ka KL 83.¹pants **mērķis ir aizsargāt valsts drošību un tās demokrātisko iekārtu.** Ja tiek publiski apšaubīta pret Latvijas Republiku īstenotā agresija, tad tiek apšaubīta prettiesiska – Latvijas Satversmei un starptautiskajām tiesībām neatbilstoša neatkarības zaudēšana. Šādas agresijas attaisnošana un slavināšana pēc būtības ir līdzīga kara noziegumu attaisnošanai un slavināšanai, par ko ir paredzēta atbildība KL 74.¹ pantā. Persona, kas to dara, faktiski atzīst, ka šāda agresijas realizēšana pret Latviju ir attaisnojama un nepieciešama. Šādi apgalvojumi var apdraudēt valsts drošību ilgtermiņā, jo neveicina sabiedrībā lojalitāti pret valsti un tās demokrātisko iekārtu, kas pie līdzīgiem vēsturiskiem apstākļiem kā 1940.gadā var būt izšķiroši valsts neatkarības nosargāšanai.

Ja tiek apgalvots, ka Latvijas Republikas uzņemšana PSRS sastāvā notikusi brīvprātīgi un tas noticis Latvijas Republikas interesēs, tad **netieši tiek apšaubīta arī valstiskās neatkarības atjaunošana**, valsts pēctecība (ar noliegšanu netieši tiek atzīts, ka 1990.gada 4.maijā tika izveidota jauna valsts, nevis atjaunota 1918.gada 18.novembrī dibinātā Latvijas Republika). Valsts pēctecības jautājums skar ļoti būtiskus valstī realizētās politikas aspektus – nepilsoņu statuss, īpašuma atgūšana, dažādus amatu ierobežojumus bijušajām PSRS amatpersonām, u.c., kuru apšaubīšana rada valsts drošības apdraudējumu.

Ar KL 83.¹pantu **tiek aizsargātas arī sabiedrības tiesības saņemt patiesu un nesagrozītu informāciju**, kas atbilst objektīviem vēsturiskiem notikumiem. Šāda agresijas attaisnošana neveicina sabiedrības integrāciju, tā kurina naidu starp pilsoņiem un nepilsoņiem, rezultātā radot apdraudējumu visas sabiedrības un valsts drošībai.

Ir būtiski atcerēties, ka **Latvijā vēl joprojām ir dzīvi cilvēki, kuri tiešā veidā cieta no šīs agresijas vai agresijas sekām**, kuri tās rezultātā tika izsūtīti vai zaudēja tuviniekus, tika spīdzināti un citādi pazemoti. Šī ir tā personu grupa, kura ar KL 83.¹pantā paredzētajām darbībām tiek aizskarta vistiešākā veidā, un kuru tiesības pēc taisnības valstij ir pienākums aizsargāt, nosakot par šādām darbībām kriminālatbildību.

Vēršu uzmanību uz to, ka ar īstenoto agresiju Latvijā tika likvidēta arī vārda brīvība un citas pilsoniskās tiesības, līdz ar to šādas īstenotās agresijas attaisnošana netieši atbalsta šādu tiesību ierobežošanu. Tāpēc **šāda vārda brīvības izpaušme demokrātiskā sabiedrībā nav attaisnojama.** Eiropas Cilvēktiesību tiesa norādījusi, ka nevar izslēgt to, ka persona vai personu grupa atsauksies uz Konvencijā vai tās protokolos nostiprinātajām tiesībām, lai tām būtu „tiesības” uz rīcību, kas praksē nozīmē darbības, kuru nodoms ir Konvencijā noteikto tiesību vai brīvību sagraušana; jebkāda šāda graujoša darbība darītu galu demokrātijai. Tieši šīs bažas lika Konvencijas autoriem iekļaut tajā 17.pantu, kas nosaka: „Neviena no (..)

Konvencijas normām nav tulkojama kā kādas valsts, grupas vai personas tiesības veikt jebkuru darbību, kuras mērķis ir likvidēt (..) Konvencijā atzītās tiesības un brīvības vai ierobežot tās lielākā mērā nekā tas noteikts Konvencijā”. Ievērojot šo argumentācijas virzību, Eiropas Cilvēktiesību tiesa uzskata, ka **nevajadzētu nevienam atļaut balstīties uz Konvencijas noteikumiem, lai vājinātu vai iznīcinātu demokrātiskas sabiedrības ideālus un vērtības** (sk. piemēram, *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2006.gada 16.marta sprieduma lietā „Ždanoka pret Latviju” 99.punktu*).

Arī Augstākās tiesas Senāts 2013.gada 30.aprīļa spriedumā lietā Nr.A42945009 norādījis, ka **komunisma ideoloģijas paušana nav aizsargājama, jo tā ir pretēja Satversmē un Konvencijā nostiprinātajām demokrātiskas sabiedrības vērtībām**. Vēršu uzmanību uz to, ka tieši komunisma ideoloģijas ietvarā tika realizēta pret Latviju vērstā PSRS agresija.

Ievērojot to, ka šādas agresijas attaisnošana un slavināšana pēc būtības ir līdzvērtīga kara noziegumu attaisnošanai un slavināšanai, par ko ir paredzēta atbildība KL 74.¹pantā, un kas ir sodāma ar brīvības atņemšanu līdz pieciem gadiem, tad KL 83.¹panta paredzētā **brīvības atņemšana līdz trim gadiem ir adekvāta un atbilstoša noziedzīga nodarījuma kaitīgumam**.

Vēršu uzmanību uz to, ka KL 83.¹pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums saskaņā ar KL 7.pantu ir atzīstams par **mazāk smagu noziegumu** (KL 74.¹pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir smags noziegums), līdz ar to jurisdikcija pār šo pantu saskaņā ar KL 4.panta trešo daļu nebūs attiecināma uz ārzemniekiem, kas nodarījumu būs izdarījuši ārpus Latvijas Republikas. Var protams turpināt diskutēt par maksimālās sankcijas apmēru, piemēram, to paredzot īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā, tādējādi šo nodarījumu atzīstot par kriminālpārkāpumu.

Papildus vēršu uzmanību uz to, ka **agresijas noliegšana nav tiešā veidā saistāma ar nacionālā, etniskā un rasu naida izraisīšanu**, jo ar Latvijas okupāciju brīvību zaudēja ne tikai latvieši, bet visas tautības, kas 1940.gadā dzīvoja Latvijas Republikā, tāpēc PSRS un Nacistiskās Vācijas īstenotās agresijas publisku noliegšana, attaisnošana, slavināšana vai ļaunprātīga, rupja vai aizvainojoša apšaubīšana neaptversies ar **KL 78.pantu**. Savukārt, **KL 82.pantā** ir paredzēta atbildība par publisku aicinājumu likvidēt Latvijas Republikas valstisko neatkarību nolūkā iekļaut Latviju vienotā valstiskā veidojumā ar kādu citu valsti vai likvidēt citādā veidā. Ievērojot to, ka **šāds nodarījums attiecas uz tagadni un nav sasaistāms ar pagātnes notikumu noliegšanu**, KL 82.pantā nav iespējams ietvert kvalificējošas pazīmes, kas saistītas PSRS un Nacistiskās Vācijas īstenotās agresijas publisku noliegšanu, attaisnošanu, slavināšanu vai ļaunprātīgu, rupju vai aizvainojošu apšaubīšanu. Ievērojot minēto, šādas darbības nepieciešams kvalificēt atsevišķā KL 83.¹pantā.